

РОЗДІЛ II
КОМПЛЕКСНИЙ ПІДХІД
У КОРЕКЦІЙНО-РОЗВИТКОВІЙ РОБОТІ З ДІТЬМИ,
ЯКІ МАЮТЬ РОЗЛАДИ АУТИСТИЧНОГО СПЕКТРА

2.1. Взаємодія фахівців психолого-педагогічного профілю

Для реалізації завдань корекційно-розвиткової роботи з дітьми з розладами аутистичного спектра необхідні нестандартні умови, в яких можна було б поєднувати лікувальну, психологічну, педагогічну, логопедичну та іншу корекційну допомогу. Корекційно-розвиткову роботу треба проводити комплексно, групою фахівців різного профілю, включаючи дитячих психіатрів, невропатологів, учителів-логопедів, учителів-дефектологів, практичних психологів, педагогів-вихователів, музичного працівника, а також батьків. Кожен із цих спеціалістів спрямовує свої професійні зусилля, виходячи з власної компетентності відповідно до предмета корекції: виправлення поведінки, розвитку соціальної інтеграції, формування різних систем мовлення тощо. При цьому рівень складності корекційної роботи та отримання ефективного результату є надзвичайно високим, за умов тісної співпраці спеціалістів різних напрямків. Тільки своєчасна (якмога раніша) комплексна підтримка дитини з розладами аутистичного спектра є єдиною можливістю повноцінно включити її як особистість у соціум.

Корекційна робота має здійснюватися поетапно, виходячи зі ступеня вираженості аутистичного дизонтогенеза дитини з розладами аутистичного спектра.

Оцінка стану дитини з розладами аутистичного спектра, рівня її розвитку, запасу знань, поведінкових навичок має проводитися комплексно всіма фахівцями і слугує основою розробки індивідуального плану корекційних заходів. Індивідуальні плани і програми складаються спільно вчителем-дефектологом, учителем-логопедом, практичним психологом після спостереження за дитиною протягом першого місяця перебування її в дошкільному навчальному закладі, з урахуванням навчальних програм дошкільного навчального закладу, даних психолого-медико-педагогічної консультації.

На перших етапах відпрацьовується найважливіша реакція по- жавлення і стеження, формується зорово-моторний комплекс. У по- дальшому розвивають тактильне, зорово-тактильне, кінестетичне, м'язове сприйняття, потім проводиться робота з виховання навичок самообслуговування.

На наступному етапі завдання ускладнюється переходом від ма- ніпулятивної гри до сюжетної. Найважливішою стороною роботи залишається спонування до діяльності, багаторазове повторення ігор, формування ігрових штампів з постійним використанням візуально- моторного комплексу.

Етап від етапу вирішується завдання ускладнення діяльності, збільшується пропонований обсяг навичок і знань. Будь-які завдан- ня пропонуються у наочній формі, пояснення мають бути простими, повторюваними по кілька разів, мовленнєві завдання повинні пред'являтися голосом різної гучності, зі зверненням уваги на то- нальність. Словесні коментарі треба давати в короткій формі.

На наступних етапах роботи, як і раніше, вирішується завдання ускладнення діяльності, з поступовим переходом від індивідуально спрямованих ігрових завдань, ще пізніше до складних ігор, вирав у групах по 3-5 і більше дітей.

Різноманітність проявів мовленнєвих та комунікативних пору- шень при аутизмі передбачає різноплановість методів корекції.

Учитель-дефектолог здійснює корекційну роботу у формі інди- відуальних та групових занять. Види корекційно-розвиткової роботи та її зміст визначають відповідно до типової державної програми, спеціальних програм для дітей із розладами аутистичного спектра та індивідуальної корекційно-розвиткової програми. Корекційну роботу з дитиною проводять щоденно за індивідуальним планом. Тривалість заняття залежить від віку та стану дитини. На заняттях використо- вують принцип дозування контакту, емоційних та інтелектуальних навантажень. Перший етап корекційно-розвиткової роботи спря- мований на розвиток взаємодії з дитиною, включає роботу зі вста- новлення емоційного контакту і з розвитку емоційної сфери, роз- виток предметно-маніпулятивної діяльності та розвитку мовлення. Другий етап відображає роботу з формування різноманітних видів самообслуговування, а також із формування вмінь і навичок при- йому їжі, самоорганізації та культурно-гігієнічних умінь і навичок.